

Protokoll fört vid enskild föredragning

Näringsavdelningen
Allmänna byrån, N1

Beslutande
Minister
Fredrik Karlström

Föredragande
Avdelningschef
Linnéa Johansson

Justerat
Omedelbart

Nr 2

Verksamhetsplan med inriktning på
arbetsmarknadspolitiken i landskapet 2023 för Ålands
arbetsmarknads- och studieservicemyndighet.

ÅLR 2023/390

Beslut

Beslöts anta verksamhetsplan med inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet 2023 för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet i enlighet med **bilaga 1, N123E02**.

Inriktning på arbets- marknadspolitiken år 2023

Dnr: ÅLR 2023/390

Datum: 17.1.2022

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehållsförteckning

Inledning	2
Investeringars betydelse för konjunkturen och sysselsättningen	2
Arbetsmarknadsservice	3
Utvärderingen av AMS.....	3
Fokusområde – Vi välkomnar fler	3
Matchningsproblemet	3
Pandemi, arbetslösheten år 2022 och fokusområden	4
Målsättningar	5
Aktiviteter och service.....	5
Sysselsättningsfrämjande åtgärder	8
Övriga sysselsättningsåtgärder	10
Karriärvägledning	11
Särskild service för personer med oklarheter om arbetsförmåga.....	11

Inledning

Långsiktigt hållbar arbetsmarknadspolitik

Huvuduppgiften för landskapets arbetsmarknadspolitiska verksamhet är att effektivt och ändamålsenligt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft, att främja sysselsättning och kompetensutveckling, att främja en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, att verka för kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor, att motverka diskriminering på arbetsmarknaden, att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden samt att motverka långa tider utan reguljärt arbete.

För att uppnå och bibehålla en hög och jämn sysselsättning, som tryggar utkomsten för landskapets befolkning och som grundar sig på ett fritt val av arbetsplats samt på utförande av ett meningsfullt arbete, kommer landskapsregeringen att genom allmänna ekonomisk-politiska, näringspolitiska och utbildningspolitiska åtgärder samt andra åtgärder som inverkar på sysselsättningen sträva till att påverka efterfrågan på arbetskraft.

Landskapsregeringen strävar till, genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder, att främja efterfrågan och utbudet av arbetskraft i syfte att bekämpa arbetslöshet eller brist på arbetskraft.

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) bidrar till att nå Utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska utvecklingsmål 1 "Välstånd för alla människor vars inneboende resurser växer", utvecklingsmål 2 "Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället" samt utvecklingsmål 5 "Attraktionskraft för boende, besökare och företag".

Investeringars betydelse för konjunkturen och sysselsättningen

Landskapet, kommunerna och kommunalförbunden ska sträva efter att av dem finansierade investeringar tidsbestäms så att konjunkturväxlingar utjämnas.

Då lån, understöd och räntestöd av landskapets medel beviljas för investeringar ska sysselsättningsfrämjande aspekter beaktas.

Arbetsmarknadsservice

För att förverkliga arbetsmarknadspolitiken och främja en organiserad och effektiv arbetsmarknad tillhandahåller landskapet arbetsmarknadsservice.

Arbetsmarknadsservicen består av arbetsförmedling, sysselsättningsfrämjande utbildning, vägledning, information, särskild service för personer med nedsatt arbetsförmåga, stödiriktade åtgärder och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Förvaltningen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten handhas av landskapsregeringen och AMS.

Utvärderingen av AMS

Utvärderingen av AMS slutfördes under 2020 och på basis av resultatet görs förändringar med syfte att förbättra servicen till olika kundgrupper. Under andra halvan av år 2022 skolades berörda tjänstemän vid AMS in i den nya serviceprocessen för arbetssökande och det nya lagstiftning som processen leder till inom utkomstskyddet för arbetslösa. Under 2023 fortsätter arbetet med att skapa bra rutiner för att hantera den nya serviceprocessen. Kontakterna med näringslivet och arbetsgivarna ska utvecklas.

Fokusområde – Vi välkomnar fler

Under pandemin började många människor söka sig till bostadsorter som, likt Åland, kan erbjuda ett gott vardagsliv – i kombination med att enkelt kunna jobba på distans för uppdragsgivare över hela världen. Trenden håller i sig och landskapsregeringen avser att strategiskt verka för att det ska bli ännu lättare att etablera sig på Åland. Därför kommer landskapsregeringen intensifiera och förstärka arbetet ytterligare med en strategisk, övergripande och samordnande satsning via näringsavdelningen där bland annat en vidareutveckling av Åland Livings verksamhet är en nyckelfaktor.

Matchningsproblemet

På arbetsmarknaden finns en matchningsproblematik. Landskapsregeringen strävar efter att uppnå en hållbar utveckling i utbildningssystemet. Målet är att skapa ett utbildningssystem som möter allas behov av utbildning. Arbetslivsanknuten yrkes- och fortbildning samt yrkesutbildning för vuxna är ett växande utvecklingsområde. Landskapsregeringen avser att se över de strukturer som underlättar för vuxna, även med utländsk bakgrund att delta i utbildning.

Pandemi, arbetslösheten år 2022 och fokusområden

Pandemi

Även under 2022 har AMS verksamhet varit påverkad av pandemin, dock inte i samma utsträckning som 2021.

Arbetslösheten under 2022

Arbetslösheten har minskat under år 2022. I december 2022 var det relativa arbetslöshetstalet i genomsnitt 4,4 procent, jämfört med 5,2 procent i december 2021. För kvinnorna var det relativa arbetslöshetstalet 3,5 procent medan det var 5,2 procent för männen. Det relativa arbetslöshetstalet för ungdomar under 25 år var 6,3 procent, jämfört med 5,2 procent i december 2021. För kvinnor var ungdomsarbetslöshetstalet lägre än för männen, 3,8 procent jämfört med 8,6 procent. Det relativa arbetslöshetstalet för de 55 år fyllda var 4,5 procent (5,4 procent i december 2021). Här var arbetslöshetstalet för kvinnorna 3,2 procent och för männen 5,9 procent. Antalet långtidsarbetslösa (290) var lägre än i december 2021 (385), och utgör 1,9 procent av arbetskraften (2,5 procent i december 2021).

Fokus på långtidsarbetslöshet

Antalet långtidsarbetslösa har minskat under 2022. Likväl ligger antalet (385 i december 2021) på en hög nivå. Antalet långtidsarbetslösa ger anledning till särskild uppmärksamhet och behovet av insatser för att förbättra situationen har hög prioritet. En av AMS målsättningar år 2023 är att minska antalet långtidsarbetslösa.

Fokus på matchning

I matchningen mellan arbetssökande och tillgängliga platser finns fortsättningsvis en stor utmaning för arbetsmarknadspolitiken och AMS. Utgångspunkten är att arbetsmarknadsservicen ska i första hand främja sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden eller med hjälp av kompetenshöjande utbildning så att möjligheten att få arbete underlättas. För många arbetslösa arbetssökande krävs omfattande och långvariga insatser för att de ska bli anställningsbara på den öppna arbetsmarknaden. Detta gäller särskilt personer utan yrkesutbildning och nya ålänningar med bristande kunskaper i svenska.

Fokus på de som har behov av service av andra instanser

Antalet arbetssökande som lyft max sjukdagpenning och fortfarande är sjukskrivna är högt. Även antalet arbetssökande som står utanför arbetsmarknaden är högt. Många av dessa arbetssökande behöver även service från andra, som till exempel Kommunernas Socialtjänst k.f. (KST) och Ålands hälso- och sjukvård

(ÅHS). För att dessa personer så fort som möjligt ska komma tillbaka till arbetslivet eller få en annan bra individuell lösning bör AMS fokusera på samverkan och samarbete med andra instanser. AMS bör under 2023 fortsätta utveckla samverkan och samarbetet med KST.

Landskapsregeringen bedriver ett arbete som syftar till att kartlägga nuläge vad gäller olika myndigheters arbete och rutiner med att främja sysselsättning för dem som idag faller utanför sfären för sysselsättning. Nulägesanalysen ska i sin tur fungera som utgångspunkt för konkreta förslag på åtgärder som presenteras under våren 2023 för att stärka förutsättningarna att målsättningen om sysselsättning för alla uppnås i landskapet.

Målsättningar

- AMS målsättningar 2023 som hör samman med arbetsmarknadspolitiken är att
- minst 50 personer ska få yrkesinriktad rehabiliteringsplanering eller yrkesplanering,
 - minst 220 personer ska få karriärvägledning,
 - minska antalet långtidsarbetslösa,
 - minst 30 arbetslösa ska få anställning med sysselsättningsstöd hos landskapet,
 - öka antalet användare av e-tjänster.

Aktiviteter och service

Ny serviceprocess

En ny serviceprocess för arbetssökande startade från och med den 2 maj 2022, vilken gav arbetssökande en snabbare direktkontakt med AMS. AMS har lagt ned mycket tid för inskolning av all berörd personal i den nya serviceprocessen. Arbetet med att skapa bra rutiner för att hantera den nya serviceprocessen fortsätter under 2023.

Landskapsregeringens bedömning var att nuvarande personalresurser vid AMS var tillräckliga för att kunna verkställa den nya serviceprocessen på ett bra sätt. Landskapsregeringen har noga följt med verkställandet för att se om personalresurserna är tillräckliga för att de förpliktande intervjuerna och serviceprocesserna ska kunna skötas på ett högkvalitativt sätt. Landskapsregeringen anser att det har visat sig att bedömningen var korrekt då intervjuerna och processerna har skötts tillfredställande med nuvarande personalresurser som bibehålls 2023.

Servicens prioritetsordning

Arbetsmarknadsservicen ska i första hand främja sysselsättningen direkt på den öppna arbetsmarknaden eller med hjälp av kompetenshöjande utbildning, så att möjligheten att få eller behålla arbete underlättas. AMS ska tillsammans med den

som söker arbetsmarknadsservice utreda behovet av service, så att den service som tillhandahålls på bästa sätt tryggar tillgången på arbetskraft och främjar placeringen av den som är arbetssökande på den öppna arbetsmarknaden. AMS erbjuder sina tjänster i form av självbetjäning och personlig service. När arbetsmarknadsservice tillhandahålls ska den sökande i första hand erbjudas möjlighet att själv använda servicen med hjälp av självbetjäning eller information.

Att arbetssökande så fort som möjligt får ta del av den grundläggande arbetsmarknadsservicen som informatörer och förmedlare erbjuder är angeläget. Tidiga insatser, information om lediga arbetsplatser, om de möjligheter som företagande erbjuder och om andra arbetsmöjligheter, möjlighet att genom självbetjäning söka efter arbete samt rådgivning som anknyter till sökande av arbete, är viktiga så att den arbetssökande så fort som möjligt kan få ett jobb. Tidiga insatser förebygger bland annat långtidsarbetslöshet och är något AMS prioriterar i och med att den nya serviceprocessen för arbetssökande inleddes.

AMS möjlighet att erbjuda studievägledning, hjälp med CV-skrivning och personligt brev fortsätter under året enligt avtal med Ålands yrkesgymnasium. Även digitala lösningar ska erbjudas.

Strategiskt utvecklingsmål 2

AMS deltar aktivt i arbetet med att förverkliga Utvecklings- och hållbarhetsagenden för Åland. Inom ramen för strategiskt utvecklingsmål 2: "Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället." är AMS mål att

- få alla unga arbetssökande personer som saknar en yrkesutbildning att skaffa sig en sådan
- inflyttade med inga eller bristfälliga kunskaper i svenska ska studera svenska för inflyttade
- personer med funktionsnedsättningar ska komma i arbete på den öppna arbetsmarknaden eller i annan sysselsättning.

Förbättra matchningen

I matchningen mellan arbetssökande och tillgängliga platser finns fortsättningsvis en stor utmaning för arbetsmarknadspolitiken och AMS. Utgångspunkten är att arbetsmarknadsservicen ska i första hand främja sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden eller med hjälp av kompetenshöjande utbildning så att möjligheten att få arbete underlättas. För många arbetslösa arbetssökande krävs omfattande och långvariga insatser för att de ska bli anställningsbara på den öppna arbetsmarknaden. Detta gäller särskilt personer utan yrkesutbildning och nya ålänningar med bristande kunskaper i svenska. Det är möjligt för AMS att stöda den arbetssökandes frivilliga studier med arbetslöshetsförmån i syfte att bland annat främja yrkesfärdigheter och stärka den enskildes möjlighet att få ett bestående arbete. Det är även möjligt att stöda studier utanför landskapet. Utbildningsprovning syftar bland annat till att klarlägga den enskildes lämplighet för branschen. En studerande på heltid har inte rätt till arbetslöshetsförmåner men en

arbetssökande som fyllt 25 år kan bedriva studier som ger yrkesfärdigheter i maximalt sex månader och likväl ha rätt till arbetslöshetsförmåner. Från och med 2023 breddas de studier som kan bedrivas med bibehållen arbetslöshetsförmån. Utnyttjandet av dessa nya sysselsättningsfrämjande åtgärder och även planerad sysselsättningsfrämjande utbildning under år 2023 torde i viss mån leda till att matchningen kan förbättras. Trots dessa åtgärder behöver AMS ha tydligt fokus på att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. AMS behöver följa upp hur olika verktyg och metoder används av personalen. Utvecklingen av evidensbaserade metoder, nya dataverktyg och IT-kunskap i allmänhet behöver prioriteras i utvecklingsarbetet på AMS, vilket lyftes fram i utvärderingen av AMS 2020. AMS bör sträva efter att än mer försöka stöda och uppmuntra kunder att börja studera och skaffa sig de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden idag. Den nya grundskolelagstiftningen ger vuxna som inte har betyg från grundskolan rätt till grundskoleutbildning. Den utbildningen ger många arbetssökande möjligheter att komma vidare till studier på gymnasienivå när grundskoleundervisning för vuxna nu har startats i landskapet.

Utveckla och prioritera kontakterna till näringslivet

För att möjliggöra en god service till arbetsgivarkunder och därmed i förlängningen också till arbetssökande upprätthåller AMS nära kontakter med arbetsplatserna. Detta uppnås bland annat genom att AMS personal gör regelbundna arbetsplatsbesök där bland annat behov av nyrekrytering och kompetensutveckling kan fångas upp. För att främja rekryteringen i expanderande branscher anordnar AMS i samarbete med arbetsgivare "Jobbchansen" och "Drop in", där arbetssökande och arbetsgivare ges möjlighet till direkta kontakter. AMS har en tjänsteman som har ansvar för särskild service till arbetsgivare som omfattar bland annat att ta reda på rekryteringsbehoven och kompetenser som efterfrågas. Likväl behöver AMS utveckla och prioritera kontakterna till näringslivet, vilket även lyftes fram i utvärderingen av AMS 2020. AMS:s samarbete med arbetsgivarna behöver utvecklas för att säkerställa och öka förståelsen för det kunnande och den kompetens som efterfrågas av arbetsgivarna.

Inflyttning av efterfrågad arbetskraft behövs

Parallellt med en viss arbetslöshet kommer det fortsättningsvis att vara svårt att rekrytera kompetent arbetskraft inom vissa sektorer av arbetslivet. Detta gäller exempelvis specialister inom olika branscher. AMS kommer fortsättningsvis att lägga resurser på rekryteringsinsatser på och utanför Åland bland annat genom aktiviteter inom ramen för Åland Living och genom aktivt deltagande i det europeiska nätverket inom arbetsförmedling och rekrytering, EURES. Även högskolepraktikverksamheten följer denna strategi och omfattar alla studerande, oavsett om de lyfter åländskt studiestöd eller inte, som önskar få en praktikplats på Åland. Många ungdomar flyttar ut från Åland för att skaffa sig arbetslivserfarenhet samt utbildning. Därtill finns många ålänningar utanför Åland som kan ha ett intresse av att flytta hem. AMS deltar aktivt i landskapsregeringens arbete med att

förverkliga utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland när det gäller strategiskt utvecklingsmål 5: "Attraktionskraft för boende, besökare och företag".

Sysselsättningsfrämjande åtgärder

Om den reguljära arbetsmarknadsservicen inte leder till resultat kan särskilda sysselsättningsfrämjande åtgärder tas i bruk. Landskapets budget för 2023 upptar totalt 1.423.000 euro för genomförande av sysselsättningsfrämjande åtgärder. Av detta anslag är 380.000 euro reserverade för bland annat de projekt som AMS upphandlat (se nedan). Medlen används för de sysselsättningsfrämjande åtgärder som faller inom ramen för AMS verksamhetsområde. Åtgärderna kan dels vara riktade mot vissa grupper eller kategorier, exempelvis projekt eller kurser, dels individuellt inriktade stöd eller andra insatser.

Projektinriktade åtgärder

De projektinriktade åtgärderna är gruppinriktade åtgärder som sysselsätter deltagarna under en längre tid. Vissa åtgärder bedrivs på en mera kontinuerlig bas för att täcka permanenta behov som finns bland AMS kunder. AMS har upphandlat tre större projekt samt ett antal utbildningar för att främja sysselsättningen och stimulera arbetsmarknadsintegrering.

Vuxenprojektet "Björkkös sysselsättningsprojekt"

Projektets målgrupp är långtidsarbetslösa personer samt personer som vill byta inriktning och önskar bekanta sig med vård- och omsorgssektorn. Projektet är också lämpligt för personer med annat modersmål än svenska men som önskar arbeta inom vård- och omsorgen, eftersom de ges möjlighet till att förstå och kunna tillämpa delar av grunderna inom branschen samt vårdterminologin innan de söker till exempel närvårdarutbildningen. Projektet delas upp i olika moduler för deltagaren. Totalt 10 moduler under maximalt ett års tid. Modulerna kommer att vara på olika nivåer beroende på förkunskaper och utgående från hur länge deltagaren varit i projektet. Projektet kommer att varvas mellan praktik, teori, studiebesök och ett flertal övriga metoder (till exempel coaching, handledning, samarbetsövningar). Deltagaren kommer att vara i fokus och den individuella målsättningen styr nivån för projektet. Projektet kommer att bestå av enklare arbetsträning, arbetsliknande verksamhet enskilt eller i grupp, individuell praktik och aktiviteter av social karaktär. Deltagarna kommer även ges möjlighet att ta egna initiativ och ge förslag på innehåll av aktiviteter. Varje deltagare kommer att ha en individuell plan som den följer. Den individuella planen kommer att utvärderas regelbundet och uppdateras tillsammans med deltagaren. Upp till 10 personer kan samtidigt sysselsättas i projektet. Huvudman för projektet är Björkkö Ab. Projektet har genom ett anbudsförfarande upphandlats för tiden 2021 – 2023, med option att förlänga projektet till och med 2024.

Vuxenprojektet "Emmaus sysselsättningsprojekt"

Projektet riktar sig främst till långtidsarbetslösa vuxna personer och personer med nedsatt arbetsförmåga eller övriga begränsningar. Syftet är att bereda deltagarna för integration på arbetsmarknaden och öka deras anställningsbarhet. Deltagarna ska förberedas för jobb på den öppna arbetsmarknaden eller förberedas för att inleda en utbildning. Målen uppnås genom individuellt stöd, handledning i grupp och praktiskt arbete utgående från deltagarnas förutsättningar. Fokus läggs på träning gällande grundläggande kompetenser för arbetslivet. Deltagarna ges möjlighet att delta i en verksamhet som ger träning i allt från att passa tider, planering, ekonomi och flexibilitet till kundbemötande och samverkan, d.v.s. sådana grundläggande kompetenser för arbetslivet som är till nytta inom alla yrkesområden. Upp till 10 personer kan samtidigt sysselsättas i projektet. Huvudman för projektet är Emmaus Åland r.f. Projektet har genom ett anbudsförfarande upphandlats för tiden 2021 - 2023, med option att förlänga projektet till och med 2024.

Ungdomsprojektet "Ung Resurs sysselsättningsprojekt"

Projektet har som övergripande målsättning att deltagarna ska få en studieplats eller ett jobb på kortast möjliga tid. I första hand vänder sig projektet till 16–24-åringar utan yrkesutbildning. Projektets deltagare ska under tiden i projektet få hjälp och stöd för att göra upp en realistisk plan för sitt inträde i arbetslivet. I de flesta fall innebär det att hitta en yrkesutbildning som är intressant och lämplig med beaktande av vars och ens personliga förutsättningar och intressen. 17 ungdomar kan samtidigt sysselsättas i projektet varav 5 på handledd extern praktik. En deltagare ska kunna delta i projektet upp till sex månader. Är målet att deltagaren ska till utbildning ska deltagaren kunna delta i projektet upp till nio månader dock längst till 31.8. Huvudman för projektet är föreningen Ung Resurs. Projektet har genom ett anbudsförfarande upphandlats för tiden 2021 - 2023, med option att förlänga projektet till och med 2024.

Projektet ingår i det utbud av åtgärder som AMS kan erbjuda för att förverkliga ungdomsgarantins målsättningar – på europeisk nivå formuleras det som att ge alla ungdomar upp till 29 år ett högkvalitativt erbjudande om jobb, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik senast fyra månader efter att de har avslutat sin formella utbildning eller blivit arbetslösa. På Åland är ambitionen högre och gränsen tre månader tillämpas för när åtgärder påbörjas.

"Ungdomshuset Boost"

Många ungdomar saknar idag rätt förutsättningar för att ta sig in på arbetsmarknaden. Den marginalisering som skapas av arbetslöshet, av att inte ha utbildning eller ordnade sociala förhållanden ökar. "Ungdomshuset Boost" har som målsättning att öka både samverkan och samordning som stöd för ungdomar. AMS har regelbundet verksamhet i huset.

Stödinriktade åtgärder

De stödinriktade åtgärderna är individuella och ska underlätta för en enskild person att komma in på arbetsmarknaden. En arbetslös arbetssökande kan stödjas med hjälp av sysselsättningsstöd om han eller hon inte har kunnat få ett arbete genom arbetsförmedling eller anvisas en utbildning som främjar personens möjlighet att finna arbete.

Sysselsättningsstöd ska särskilt inriktas på sysselsättning av personer med nedsatt arbetsförmåga, personer som varit arbetslösa arbetssökande över sex månader samt ungdomar som inte har fyllt 25 år och som har varit arbetslösa arbetssökande över tre månader.

Sysselsättningsstöd kan beviljas för anställning, arbetspraktik, läroavtalsutbildning, deltidsarbete och start av företagsverksamhet.

Under år 2023 budgeterar landskapsregeringen 500.000 euro på anställning med sysselsättningsstöd hos landskapet. Målsättningen är att minst 30 långtidsarbetslösa och andra prioriterade arbetslösa ska få anställning hos landskapet.

Övriga sysselsättningsåtgärder

AMS kan som sysselsättningsåtgärd anskaffa utbildning eller bekosta utbildningsinsatser för enskilda arbetslösa arbetssökande. Det rör sig huvudsakligen om kortare, direkt kompetensgivande utbildningar som behövs för att upprätthålla eller förbättra yrkesbehörigheten, kompetensen och anställningsbarheten, eller i vissa fall utbildning inför startande av egen verksamhet. Anställnings- eller verksamhetsmöjligheterna ska bedömas som goda efter genomförd utbildning. Åtgärden ska finnas inskriven i den plan som överenskommit med den sökande. Planen ska vara godkänd innan utbildningen i fråga inleds.

AMS kan som sysselsättningsåtgärd, enligt samma grunder som gäller för bekostande av särskilda utbildningsinsatser, bekosta validering. AMS avtalar med Ålands gymnasium eller annan lämplig instans om validering för kunder som är i behov av att få sin kompetens bedömd och värderad på ett systematiskt sätt.

Sysselsättningsfrämjande utbildning för grupper anordnas för att tillgodose arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft och motverka arbetslöshet. För enskilda studerande anskaffar AMS och för grupper av studerande anskaffar landskapsregeringen sysselsättningsfrämjande utbildning av utbildningsanordnare med de anslag som anvisats för detta ändamål. AMS antar studerande till den sysselsättningsfrämjande utbildningen. AMS ska anvisa nyinflyttade (bott på Åland/Finland kortare tid än tre år) ålänningar med integrationsplan till integrationsutbildning som ordnas som sysselsättningsfrämjande utbildning. Ordandet av dessa s.k. SFI-kurser i tillräcklig omfattning är avgörande för att AMS ska lyckas förverkliga syftet med integrationslagstiftningen.

Under år 2023 satsar landskapsregeringen 900.000 euro på sysselsättningsfrämjande utbildningar varav 750.000 euro på SFI-kurser för inflyttade personer, kvotflyktingar samt för personer med ingen eller kort skolgång.

Karriärvägledning

AMS tillhandahåller karriärvägledning (Visa vägen). Målsättningen 2022 var att 220 personer skulle få karriärvägledning. Den nya verksamheten med karriärvägledning utvärderades av AMS under det första halvåret 2022 och det beslöts att verksamheten ska fortsätta 2023 som en del av AMS lagstadgade vägledning (vägledning för yrkesval och kompetensutveckling, 32 § i landskapslag (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet).

Särskild service för personer med oklarheter om arbetsförmåga

AMS tillhandahåller arbetspsykologtjänster för arbetslösa arbetssökande där det finns oklarheter om arbetsförmågan. Samplaneringen är ett arbets sätt där vägledaren på AMS involverar arbetspsykologen i yrkesplaneringen. I samplaneringen gör vägledaren, arbetspsykologen och deltagaren en gemensam bedömning om att en arbetspsykologisk utredning är aktuell. Det kan handla om att tidigare planeringar inte har lett till placering på arbetsmarknaden eller behov av förtydligande av olika hälsohinders betydelse för sysselsättningsplanen.

Fokus läggs på att motverka marginalisering av partiellt arbetslösa och långtidsarbetslösa. Arbetet sker genom samplanering och sektorövergripande samarbete med hälso- och sjukvården, de sociala myndigheterna, Folkpensionsanstalten och stödarbetsmarknaden. Arbetspsykologen erbjuder utredningar av arbetsförmåga och yrkesplanering i mångprofessionellt samarbete med hälso- och sjukvården och den yrkesinriktade rehabiliteringen. Utredningar utgör grund för ansökningar av förmåner och finansiering av yrkesplanering hos andra myndigheter. Arbetspsykologens tjänster är en viktig del i AMS strategi att bekämpa långtidsarbetslösheten.

Arbetspsykologens serviceformer har utvecklats under de senaste åren så att även nya ålänningar med bristande kunskaper i svenska kan betjänas på ett likvärdigt sätt.

För att tillfredsställa de behov som finns på Åland tillhandahåller arbetspsykologen som köptjänst yrkesinriktad rehabiliteringsplanering, arbetsprövningstjänster och arbetshandledning till försäkringsbolag, företagshälsovård och personalenheter.